

Ordning for gravferd på norsk tegnspråk

Ordningen for gravferd på norsk tegnspråk er utarbeidet av en prosjektgruppe i Døvekirken og har vært ute til vurdering i Døvekirken og dens menigheter. Den er vedtatt i styringsgruppen for liturgireform i Døvekirken.

Ordningen er godkjent av Oslo biskop i samarbeid med Kirkerådet og i tråd med liturgiene vedtatt i Kirkemøtet. Den er gjeldende fra 1. påskedag 2019.

Innhold

1. Ordning for gravferd på norsk tegnspråk

Ordning for gravferd på norsk tegnspråk *fra kirke eller krematorium*

I løpet av handlingen kan det gis rom for medvirkning av ulike slag. Det kan være medvirkning fra gravferdsfølget ved enkelte av de liturgiske ledd, og det kan være tillegg til handlingen i form av tegnspråksalmer, poesi eller tekstlesning, eventuelt kombinert med at det tennes lys i lysgloben. Når avdødes navn nevnes for første gang i gravferden, skal navnet først staves og så navnetegnet vises. Deretter brukes navnetegnet under resten av gravferden.

Dersom gravferdslys brukes, settes det på kisten før handlingen begynner. Dette tennes under ledd G5 Minneord, og blåses ut etter G10 Herrens bønn og gis til de pårørende.

G1. Inngang

Lystenning på alteret

Samplingslyset på alteret tennes for å signalisere at menigheten samles for kirkelig handling.

Inngang

Liturgen går fram til koret.

G2. Poesi

En medliturg fremfører gravferdspoesien.

ML	ML
----	----

Flere alternativer til gravferdspoesier finnes i Del III – Bønne-, salme- og poesibok.

G3. Inngangord

Liturgien fremsier:

G3a. Nådehilsen

<p>L Nåde være med dere og fred fra Gud vår Far og Herren Jesus Kristus.</p>	<p>L GUD ↑ JESUS KRISTUS ↑ NÅDE GI hender ut til sidene FRED GI hender ut til sidene</p>
---	---

G3b. Innledningsord

<p>A Vi er samlet her for å ta avskjed med [NAVN].</p> <p>Sammen vil vi overgi ham/henne i Guds hender og følge ham/henne til det siste hvilested.</p>	<p>A VI kommer-inn-og-setter-oss-i-benkene nikk VI VIL SI HADET-kiste nikk NAVNETEGN-vise-til nikk</p> <p>GUDS HENDER-opp hh-fast-oppe vh-under-avdøde-OVERGI-opp-på-hh nikk VI-alle FØLGE vh-Pf hh-SE-på Pf gå-bor-tover nikk SISTE HVILE nikk</p>
---	--

G3c. Bibelvers

<p>L</p> <p>Så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv.</p> <p>Joh 3,16</p>	<p>L BIBEL åpnes. Blar i bibelen.</p> <p>[GLOSSING KOMMER NÅR OVERSETTELSEN ER GODKJENT].</p> <p>Hvis liturgen ikke skal lese neste tekst, nikker liturgen og legger bibelen fra seg.</p>
--	--

Deretter kan liturgen fortsette med et annet skriftord:

<p>L</p> <p>Jesus sier: Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder, så vil jeg gi dere hvile.</p> <p>Matt 11,28</p>	<p>L Blar videre.</p> <p>[GLOSSING KOMMER NÅR OVERSETTELSEN ER GODKJENT].</p> <p>Nikker og legger bibelen fra seg.</p>
--	---

G4. Inngangsbønn

Bønnen innledes med:

L La oss be.	L NÅ VI-ALLE BE ↑
-----------------	----------------------

En medliturg eller en fra gravfølget fremsier:

ML Herre, du har vært en bolig for oss fra slekt til slekt. Før fjellene ble født, før jorden og verden ble til, ja, fra evighet og til evighet er du, Gud. Du lar mennesket bli til støv igjen og sier: «Vend tilbake, menneskebarn!» For tusen år er i dine øyne som dagen i går da den for forbi, eller som en nattevakt. Lær oss å telle våre dager, så vi kan få visdom i hjertet! Sal 90, 1-4.12	A [GLOSSING KOMMER NÅR OVERSETTELS- EN ER GODKJENT].
---	--

Flere alternativer til bønner finnes i Del III – Bønne-, salme- og poesibok.

G5. Minneord

Et kort minneord holdes av en representant for de pårørende eller presten. Presten kan bistå pårørende i utarbeidelse av minneord. Det bør inneholde noen biografiske momenter med særlig vekt på hva avdødes liv har betydd for dem som stod ham/henne nær, og for andre livssammenhenger han/hun har stått i.

Her kan følge korte hilsninger, pålegging av blomster og/eller krans og eventuelt andre minnehandlinger, som opplesning, salmer, poesi, lystenning o.a. En kort bildevisning eller film kan brukes som visuelt innslag.

Gravferdslys tennes av den som holder minneordet.

G6. Skriftlesning

Liturgen innleder:

<p>L/ML</p> <p>La oss høre Herrens ord om livet og døden, om dommen og vårt håp i Jesus Kristus.</p>	<p>L/ML</p> <p>Den åpne Bibelen hentes der den ble lagt sist.</p> <p>STÅ LIV DØD, DOM, JESUS KRISTUS VÅRT HÅP</p> <p>Åpen bibel gis til ML.</p>
--	---

<p>ML</p> <p>Det står skrevet i Salme 23:</p> <p>Herren er min hyrde, jeg mangler ingen ting. Han lar meg ligge i grønne enger; han fører meg til vann der jeg finner hvile, og gir meg ny kraft. Han leder meg på de rette stier for sitt navns skyld. Selv om jeg går i dødsskyggens dal, frykter jeg ikke for noe vondt. For du er med meg. Din kjepp og din stav, de trøster meg. Du dekker bord for meg, like for øynene på mine fiender. Du salver mitt hode med olje, mitt beger flyter over. Bare godhet og miskunn skal følge meg alle mine dager, og jeg får bo i Herrens hus gjennom lange tider.</p>	<p>ML</p> <p>Tar imot bibelen og blar i den. PEK-bok STÅ SALME 23.</p> <p>[GLOSSING KOMMER NÅR OVERSETTELSEN ER GODKJENT].</p> <p>Åpen bibel gis tilbake til liturg.</p>
--	--

<p>L</p> <p>Vi leser videre i Joh 5, 24-27:</p>	<p>L</p> <p>L tar imot bibelen og blar videre. PEK-bok STÅ JOHANNESVANGELIET 5, 24-27. Bibelen gis til ML.</p>
--	---

<p>ML</p> <p>Jesus sier: Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Den som hører mitt ord og tror på ham som har sendt meg, han har evig liv og kommer ikke for dommen, men er gått over fra døden til livet. Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Den tid kommer, ja, den er nå, da de døde skal høre Guds Sønnns røst, og de som hører, skal leve. For likesom Faderen har liv i seg selv, har han også gitt Sønnen å ha liv i seg, og han har gitt ham myndighet til å holde dom, fordi han er Menneskesønnen</p>	<p>ML</p> <p>Tar imot åpen bibel.</p> <p>[GLOSSING KOMMER NÅR OVERSETTELSEN ER GODKJENT].</p> <p>Åpen bibel gis tilbake til liturg.</p>
--	--

<p>L</p> <p>Vi leser videre i Åp 21, 1-5a:</p>	<p>L</p> <p>L tar imot bibelen og blar videre. PEK-bok STÅ JOHANNES ÅPENBARING 21, 1-5a. Bibelen gis til ML.</p>
--	--

<p>ML</p> <p>Jeg så en ny himmel og en ny jord, for den første himmel og den første jord var borte, og havet fantes ikke mer. Og jeg så den hellige by, det nye Jerusalem, stige ned fra himmelen, fra Gud, gjort i stand og pyntet som en brud for sin brudgom. Fra tronen hørte jeg en høy røst som sa: «Se, Guds bolig er hos menneskene. Han skal bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud selv skal være hos dem. Han skal tørke bort hver tåre fra deres øyne, og døden skal ikke være mer, heller ikke sorg eller skrik eller smerte. For det som før var, er borte.» Han som sitter på tronen, sa da til meg: «Se, jeg gjør alle ting nye.»</p>	<p>ML</p> <p>Tar imot åpen bibel.</p> <p>[GLOSSING KOMMER NÅR OVERSETTELSEN ER GODKJENT].</p> <p>Åpen bibel gis tilbake til liturg.</p>
<p>L</p>	<p>L</p> <p>Tar imot den åpne bibelen, legger den fra seg.</p>

G7. Tegnspråksalme*

En medliturg eller en fra gravfølget kan enten fremføre salmen eller lede gravfølget i salmen.

Enten:

L Vi opplever nå en salme fremført av [NAVN].	L NÅ VI-alle OPPFATTE SALME viser til medliturg.
---	--

Eller:

L Vi synger sammen med [medliturg/ tegnkor].	L NÅ VI-alle SALME FØLGE viser til medliturg / tegnkor.
--	---

Alternativer til salmer finnes i Del III - Bønne-, salme- og poesibok.

G8. Tale

Kort tale over et av de oppleste skriftordene eller over en annen passende tekst.

G9. Bønn

Bønnen innledes med:

L La oss be.	L NÅ VI-ALLE BE ↑
------------------------	-----------------------------

En medliturg eller en fra gravfølget fremsier:

ML Far, vi takker deg for det du gav gjennom (navnet nevnes) som nå er gått bort. Styrk og trøst alle som sitter i sorg og savn. Vi overgir oss i din sterke hånd. Hjelp oss å leve i samfunn med deg, så vi engang kan fare herifra i fred, ved Jesus Kristus, din Sønn, vår Herre.	ML +FAR↑ DU-Gud GI-ned NAVNETEGN nikk VI-alle FÅ-fra avdøde nikk TAKK nikk VI-alle SORG-v SAVNE se-på-avdøde vise- til avdøde nikk +Gud SNILL PEK-Gud STYRKE, TRØST GI- oss alle nikk DIN-Gud STERKE HÅND-opp hh-fast vh-VI flathånd-tas-opp-i-hh nikk +Gud HJELP↑ OSS LEVE SAMMEN nikk BETY nikk FREMTID JESUS KRISTUS Pf- komme-ned møte Pf-oss bortover-sam- men nikk
---	--

Flere alternativer til bønner finnes i Del III – Bønne-, salme- og poesibok.

G10. Herrens bønn

Leses sammen av alle, ledet av medliturg.

Liturgen innleder:

L La oss be Vår far i himmelen.	L NÅ VI BE VÅR FAR blikk-↑ HIMMEL
---	---

Alle sier, ledet av medliturg.

A Vår Far i himmelen. La navnet ditt helliges. La riket ditt komme. La viljen din skje på jorden slik som i himmelen. Gi oss i dag vårt daglige brød, og tilgi oss vår skyld, slik også vi tilgir våre skyldnere. Og la oss ikke komme i fristelse, men frels oss fra det onde. For riket er ditt, og makten og æren i evighet. Amen.	A +VÅR FAR ER-DER HIMMEL +NAVN DITT HELLIG nikk EVIG +DITT RIKE KOMME-NED nikk +DIN VILJE ER-DER HIMMEL +OGSÅ spre-hånd HELE-JORDEN nikk +BRØD GI-OSS nikk I-DAG ALLE-DAGER nikk +MINE SYNDER DU TILGI nikk +SAMME SYNDER-ANDRE nikk jeg-TILGI nikk +OND blikk-venstre BLI-TRUKKET-mot-venstre +NEI-hoderist FRELSE nikk KOMME-TIL-GUD +RIKET DITT, MAKT, ÆRE, I-EVIGHET AMEN.
--	---

Det er også mulig å benytte en poetisk variant som finnes i Del III - Bønne-, salme- og poesibok.

Liturgen går til kisten, tar opp og blåser ut gravferdslyset og gir det til de pårørende.

G11. Utbæring av kisten

Droppes ved kremasjon.

Jordpåkastelse

G12 utføres ikke ved kremasjon.

G12. Bønn ved gravstedet*

Bønnen innledes med:

L La oss be.	L NÅ VI-ALLE BE ↑
------------------------	-----------------------------

En medliturg eller en fra gravfølget fremsier:

ML Herre Jesus Kristus, du som selv ble lagt i en grav, la dette stedet være et fredens sted, hvor (navnet nevnes) får hvile under korsets tegn til dagen da du kaller alle frem fra gravene. Hjelp oss i liv og død å sette vårt håp til deg.	ML +JESUS KRISTUS ↑ PEK-Jesus HAR-VÆRT nikk GRAV nikk +Jesus SNILL nikk vise-til-avdøde nikk FRED nikk HVILE nikk KOR-SETS-TEGN nikk FREMOVER DEN DAGEN DU-Jesus KOMME-NED nikk DØD-DØD-flere STÅ-OPP-flere nikk Pf-H-Jesus Pf-døde møtes nikk bor-tover-sammen nikk +Jesus SNILL HJELP OSS-alle LEVE nikk NÅ FREMOVER nikk TIL-DØD nikk STYRKE til-brystet nikk +Jesus HÅP vise-til-Jesus nikk
--	--

Flere alternativer til bønner finnes i Del III – Bønne-, salme- og poesibok.

G13. Senkning

Som hovedregel senkes kisten helt ned.

G14. Jordpåkastelse

Liturgen fremsier:

L I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.	L +FADER ↑ SØNN ↑ HELLIGE-ÅND ↑ NAVN nikk ALLE +distribusjon nikk
--	---

Deretter fremsier liturgen følgende og kaster jord en gang etter hvert ledd:

L Av jord er du kommet.	L Liturgen kaster over jord. PEK-jord JORD FØDT to flathender mot hverandre, den øverste føres opp med spillende fingre nikk
----------------------------	--

L Til jord skal du bli.	L Liturgen kaster over jord. NÅ JORD to flathender fra hverandre, den øverste føres nedover med spillende fingre til hendene møtes BLIR-BORTE
----------------------------	---

L Av jorden skal du igjen oppstå.	L Liturgen kaster over jord. PEK-jord JORD nikk SPRE-NEDOVER-I -JORDA svakt spillende hender føres oppover som om de vokser opp av jorda
--------------------------------------	---

G15. Skriftord og velsignelse

G15a. Skriftord

Enten:

<p>L</p> <p>Vår Herre Jesus Kristus sier: Jeg er oppstandelsen og livet. Den som tror på meg, skal leve om han enn dør. Og hver den som lever og tror på meg, skal aldri i evighet dø.</p> <p>Joh 11,25-26</p>	<p>L</p> <p>Åpen bibel hentes fra der den ble lagt sist.</p> <p>[GLOSSING KOMMER NÅR OVERSETTELSEN ER GODKJENT].</p> <p>Nikker, bibelen lukkes og legges til side.</p>
--	--

Eller:

<p>L</p> <p>Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde.</p> <p>1 Pet 1,3</p>	<p>L</p> <p>Åpen bibel hentes fra der den ble lagt sist.</p> <p>[GLOSSING KOMMER NÅR OVERSETTELSEN ER GODKJENT].</p> <p>Nikker, bibelen lukkes og legges til side.</p>
--	--

G15b. Velsignelse

Vendt mot sørgekaren, fremsier liturgen enten alternativ A:

<p>L Ta imot velsignelsen. Herren velsigne deg og bevare deg. Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig. Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred. Amen.</p>	<p>L NÅ GUD VELSIGNELSE GI-OSS HERRE ↑ VELSIGNELSE BEVARE DEG HERRE ↑ ANSIKT LYSE-UT NÅDE GI HERRE ↑ SE-UTOVER FRED GI AMEN.</p>
--	---

Eller alternativ B (med rolleovertakelse og innehavelse av Guds perspektiv):

<p>L Ta imot velsignelsen. Herren velsigne deg og bevare deg. Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig. Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred. Amen.</p>	<p>L HERREN ↑ TA-IMOT nikk blikk-menighet rolleovertakelse Gud VELSIGNE, BEVARE hender ut LYSE-UT fra ansikt NÅDE hender ut SE-UTOVER FRED hender ut Kropp tilbake, ut av rolleovertakelse AMEN.</p>
--	---

Presten hilser på pårørende og andre. Pårørende eller andre de har spurt på forhånd (liturg, begravellesagent eller andre) takker for deltagelsen eller inviterer til minnesamvær etterpå.

I krematorium

Gravferdshandlingen ovenfor (leddene 1-10) avsluttes med jordpåkastelse (leddene 13-15).

Rent unntaksvis kan denne ordningen også følges i kirke/kapell, se Alminnelige bestemmelser punkt 9.

I rom hvor senkning ikke er praktisk mulig, bør kisten føres bort etter velsignelsen.

Ved barns gravferd

Ved barns gravferd brukes for eksempel disse lesningene under G6, innledet slik:

Liturgen innleder:

<p>L/ML La oss høre hvordan Jesus åpner Guds rike for barna.</p>	<p>L/ML BIBEL åpnes STÅ JESUS GUDS RIKE-hø BARN-v vh-vise vei opp til hø Åpen bibel gis til ML.</p>
<p>ML Det står skrevet i Mark 10, 13-16:</p> <p>De bar små barn til ham for at han skulle røre ved dem, men disiplene viste dem bort. Da Jesus så det, ble han sint og sa til dem: «La de små barna komme til meg, og hindre dem ikke! For Guds rike tilhører slike som dem. Sannelig, jeg sier dere: Den som ikke tar imot Guds rike slik som et lite barn, skal ikke komme inn i det.» Og han tok dem inn til seg, la hendene på dem og velsignet dem.</p> <p>Mark 10, 13-16</p>	<p>ML Tar imot bibelen og blar i den. PEK-bok STÅ MARK 10, 13-16.</p> <p>[GLOSSING KOMMER NÅR OVERSETTELSEN ER GODKJENT].</p> <p>Åpen bibel gis tilbake til liturg.</p>

<p>L Vi leser videre i Joh 10, 14.28-29:</p>	<p>L Tar imot den åpne bibelen og blar videre. PEK-bok STÅ JOHANNESVANGELIET 10, 14 og 28-29. Åpen bibel gis til ML.</p>
<p>ML</p> <p>Jeg er den gode gjeteren. Jeg kjenner mine, og mine kjenner meg. Jeg gir dem evig liv. De skal aldri i evighet gå tapt, og ingen skal rive dem ut av min hånd. Det min Far har gitt meg, er større enn alt annet, og ingen kan rive det ut av min Fars hånd. Joh 10, 14.28-29</p>	<p>ML Tar imot bibelen og blar i den.</p> <p>[GLOSSING KOMMER NÅR OVERSETTELSEN ER GODKJENT].</p> <p>Åpen bibel gis tilbake til liturg.</p>

<p>ML</p> <p>Vi leser videre i Åp 21, 1-5a:</p>	<p>ML</p> <p>Tar imot den åpne bibelen og blar videre. PEK-bok STÅ JOHANNES ÅPENBARING 21, 1-5a.</p> <p>Åpen bibel gis til ML.</p>
<p>ML</p> <p>Jeg så en ny himmel og en ny jord, for den første himmel og den første jord var borte, og havet fantes ikke mer. Og jeg så den hellige by, det nye Jerusalem, stige ned fra himmelen, fra Gud, gjort i stand og pyntet som en brud for sin brudgom. Fra tronen hørte jeg en høy røst som sa: «Se, Guds bolig er hos menneskene. Han skal bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud selv skal være hos dem. Han skal tørke bort hver tåre fra deres øyne, og døden skal ikke være mer, heller ikke sorg eller skrik eller smerte. For det som før var, er borte.» Han som sitter på tronen, sa da til meg: «Se, jeg gjør alle ting nye.»</p>	<p>ML</p> <p>Tar imot bibelen og blar i den.</p> <p>[GLOSSING KOMMER NÅR OVERSETTELSEN ER GODKJENT].</p> <p>Åpen bibel gis tilbake til liturg.</p>
<p>L</p> <p>Slik lyder Herrens ord</p>	<p>L</p> <p>Tar imot den åpne bibelen, legger den fra seg.</p>

Ved gravferd for spedbarn eller barn som er døde før fødsel, kan en velge andre tekster enn de ovenforstående, for eksempel Salme 39, 5-8 eller Salme 139, 1-6.13-18 eller tekster som særlig uttrykker lidelsen, smerten og det uforståelige.

De øvrige ledd i ordningen brukes som ved voksnes gravferd.